

**Mieszkańcy i Rada Sołecka wsi Sulików
wspierani przez Wójta i Radę Gminy Sulików
opracowali wspólnie**

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
SULIKÓW
POŁOŻONEJ W GMINIE SULIKÓW NA DOLNYM
ŚLĄSKU
NA LATA 2010-2017**

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ZGODNY Z ZASADAMI
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I AGENDY 21.
PLAN REALIZUJE STRATEGIĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY
SULIKÓW.**

„Plan Odnowy Miejscowości Sulików” został przygotowany przez zaangażowanie, poświęcenie czasu i wiedzy osób reprezentujących społeczność Naszej Wsi, która odpowiadając na zaproszenie sołtysa oraz Rady Sołeckiej, uczestniczyły aktywnie w warsztatach. W czasie spotkań mieszkańcy/lokalni liderzy, radni, przedsiębiorcy, młodzież/ sami wspólnie opracowywali Plan, korzystając z pomocy zewnętrznych konsultantów i moderatorów.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Współautorzy Planu Odnowy Miejscowości Sulików:

1. Andrzej Kurek
2. Tadeusz Kurasiewicz
3. Bogusława Przychodna
4. Jan Miksza
5. Grzegorz Konarski
6. Mieczysław Szolas
7. Danuta Bednarz
8. Wojciech Pająk
9. Magdalena Okrasa
10. Robert Starzyński
11. Jan Fiedukiewicz

Konsultanci prowadzący i moderatorzy:

1. **Marcela Tyka** email: jedenastkaizerska@jedenastkaiz.nazwa.pl
2. **Alicja Sławińska** email: alisslaw@op.pl
3. **Bożena Mulik** email: zarzad@lgdpartnerstwoizerskie.pl

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

SPIS TREŚCI	3
WSTĘP	4
<i>Informacje ogólne.</i>	4
<i>Metoda pracy.</i>	8
CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ORAZ PLANOWANE KIERUNKI JEJ ODNOWY	10
<i>Opis ogólny miejscowości.</i>	10
<i>Planowane kierunki rozwoju miejscowości.</i>	10
<i>Wizja odnowy wsi.</i>	10
<i>Cele rozwoju.</i>	12
INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCA UJĘCIU STANU RZECZYWISTEGO	15
<i>Położenie.</i>	15
<i>Środowisko przyrodnicze.</i>	15
<i>Dziedzictwo kulturowe.</i>	16
OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON ORAZ SZANS I ZAGROŻEŃ	21
<i>Analiza SWOT, czyli na co musimy uważać, a na co możemy postawić.</i>	21
<i>Problemy rozwoju miejscowości.</i>	23
OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ I ICH SZACUNKOWY KOSZT.	24
<i>Zasady realizacji planu.</i>	25
<i>Sposoby monitorowania, oceny i aktualizacji planu.</i>	26
<i>Komunikacja społeczna.</i>	27
LITERATURA	27

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

WSTĘP

Informacje ogólne.

Plan Odnowy Miejscowości Sulików powstał dla uporządkowania rozwoju i odnowy naszej wsi oraz potrzeb mieszkańców i ma służyć sprostaniu wyzwaniom XXI wieku. W czasie opracowywania Planu przyjęliśmy, że będą nami kierowały dwa podstawowe uwarunkowania:

- Zasada zrównoważonego rozwoju
- Zasady Agendy 21

Zasady zrównoważonego rozwoju zostały ustanowione w 1997 roku, w którym to roku przyjęliśmy KONSTYTUCJĘ Rzeczypospolitej Polskiej. W art. 5 Konstytucji jest zapisane: „Rzeczpospolita Polska ... zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą bezpieczeństwa ekologicznego, aby zapewnić właściwe warunki do życia współczesnemu i przyszłym pokoleniom”art.74.

Idea zrównoważonego rozwoju wynika z konieczności sprostania wyzwaniom nowego tysiąclecia. Po żywiołowym rozwoju przemysłowym, nieograniczonym korzystaniu z zasobów naturalnych oraz beztroskim zanieczyszczaniu i przekształcaniu środowiska przyrodniczego, przyszedł czas na refleksję i zmianę postaw. Życie bez wody zdatnej do picia, gleb dających nam bezpieczną żywność, czy roślin odnawiających zasoby tlenu jest niemożliwe. Przedstawiony przykład przedstawia nam powiązanie i zależność między człowiekiem a życiem na Ziemi.

Przyjęta przez nas zasada **zrównoważonego rozwoju to zgoda na rozwój gospodarczy i społeczny w harmonii z poszanowaniem przyrody**. Podstawowa zasada zrównoważonego rozwoju „myśleć globalnie, działać lokalnie” powinna przejawiać się we wszystkich naszych działaniach, także polityków i władz. Obszar i środowisko przyrodnicze powinny pozostać nienaruszone i służyć pokoleniom, które będą po nas. Trochę dobrej woli z naszej strony wystarczy, aby postępować zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Czym na poziomie wsi i społeczności lokalnych jest zrównoważony rozwój?

Zrównoważony rozwój wsi to taki kierunek rozwoju społecznego i gospodarczego, który, w zaspokojeniu potrzeb naszych mieszkańców, nie doprowadza do zniszczenia środowiska przyrodniczego. Taki rozwój nie oznacza zahamowania procesów gospodarczych we wsi kosztem działań chroniących środowisko, wręcz przeciwnie, oznacza harmonijny,

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

zrównoważony rozwój w wymiarze ekologicznym, ekonomicznym i społecznym, z pełnym uwzględnieniem ładu przestrzennego.

Podstawą jego są trzy zasady:

- Równość szans w dostępie do zasobów i odprowadzania zanieczyszczeń – filozofia sprawiedliwości międzypokoleniowej.
- Równość szans pomiędzy człowiekiem i przyrodą. Funkcjonowanie cywilizacji ludzkiej, z zachowaniem trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, wraz z ochroną różnorodności biologicznej.
- Równość szans między tym, co lokalne a ponadlokalne oznacza, że potrzeby ogólnospołeczne są zaspokajane na równi z potrzebami lokalnych społeczności.

Dążąc do zrównoważonego rozwoju powinniśmy wdrażać podstawowe procesy:

- Ograniczyć zużywanie odnawialnych zasobów do granic możliwości ich odtwarzania.
- Ograniczyć zużywanie nieodnawialnych zasobów do skali pozwalającej na zastępowanie ich odpowiednimi substytutami.
- Stopniowo eliminować substancje niebezpieczne i toksyczne.
- Utrzymać skalę emisji zanieczyszczeń i zakłóceń tak, aby nie przekroczyły pojemności asymilacyjnej środowiska.
- Stale dbać o ochronę różnorodności biologicznej.
- Uspołecznic procesy podejmowania decyzji na poziomie parlament, samorząd, społeczność lokalna.
- Tworzyć warunki dla zdrowia każdego człowieka.

Szanse na zrównoważony rozwój wioski są zależne od czynników, na które wszyscy mamy bezpośredni i pośredni wpływ:

1. Mieszkańcy wsi oraz władze gminy wspólnie powinny opracować i wdrożyć strategię zrównoważonego rozwoju gminy oraz plan odnowy miejscowości.
2. Rada Sołecka i Rada Gminy, powinny być głównymi animatorami swoich „małych ojczyzn”, na nich powinien spoczywać główny ciężar pobudzania, organizowania, realizowania działań zrównoważonego rozwoju.
3. Podstawę powodzenia stanowi wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.
4. Społeczność lokalna aktywnie powinna włączyć się w realizację działań przyjętych w Planie Odnowy Miejscowości.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

5. Jeśli nie będzie aktywności i zrozumienia mieszkańców, to skuteczność realizacji planu będzie zagrożona i niewykonalna.

Agenda 21 to dokument przyjęty w 1992 roku na Szczycie Ziemi i określony jako program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w perspektywie XXI wieku. Agenda 21 uwzględnia globalną, krajową i lokalną (gminną, wiejską) skalę działań w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Lokalna Agenda 21 to uspołeczniony, partnerski i dynamiczny proces planowania zmierzający do osiągnięcia celu, jakim jest trwały i zrównoważony rozwój wsi. Lokalna Agenda 21 oznacza w praktyce konieczność budowania we wsi:

- współpracy partnerskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju między samorządem, mieszkańcami, biznesem, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami.
- systemu informacji o zasobach wsi.
- planu rozwoju wsi opartego na zrównoważonym rozwoju.
- systemu społecznego monitoringu realizacji Planu (lokalnej Agendy 21).

Decyzję o opracowaniu „Planu odnowy miejscowości” mieszkańcy Sulikowa podjęli sami i postanowili, że będzie on zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy postanowili włączyć się aktywnie w proces działania odnowy wsi, który daje nam możliwość rozwoju naszych miejscowości, zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego. Jest to jedno ze źródeł pomocy dla realizacji naszych celów i wymaga od nas dużej aktywności oraz poszukiwania innych źródeł pomocy.

Odnowa wsi to proces obejmujący bardzo szerokie spektrum działań, wpływających na podwyższenie jakości życia na wsi i tożsamości mieszkańców. Siłą odnowy wsi są najważniejsze wartości związane z historią, kulturą, tradycją – wszystkim tym, co można objąć pojęciem dziedzictwa kulturowego wsi, zarówno w aspekcie materialnym, jak i niematerialnym. Odnowa wsi daje możliwości indywidualnego podejścia wynikającego z charakteru danej wsi. Elementem spajającym wszystkie przedsięwzięcia, charakterystycznym dla tego procesu, jest współdecydowanie mieszkańców wsi w sprawach kierunków rozwoju ich miejscowości. Cały proces odbywa się w formie debaty lokalnej na poziomie sołectwa. Bardzo ważnym czynnikiem warunkującym sukces jest partnerskie podejście do planowanych zadań, aktywność mieszkańców, potrzeba zmian, współpraca mieszkańców i samorządu gminnego. Pełnym

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

wspólnym sukcesem będzie podniesienie i uatrakcyjnienie wsi, gminy, wykorzystanie dziedzictwa kulturowego jako cennego produktu turystycznego.

Koncepcja odnowy wsi powstała w Niemczech w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku.

Ważne daty dla tego działania:

- ° 1984 – powstanie Europejskiego Ruchu Odnowy Wsi i Małych Miast
- ° 1994 - opracowanie i przyjęcie „Strategii dla wiejskiej Europy”
- ° 1996 – na III Kongresie Odnowy Wsi przyjęto koncepcję rozwoju terenów wiejskich i odnowy wsi w Europie”.

Dokument „Strategia dla wiejskiej Europy” określa trzy podstawowe zasady, które powinny być przestrzegane w rozwoju obszarów wiejskich. Zasadnicza ich treść zawarta jest poniżej.

- Wzajemne powiązania ludzi ze środowiskiem (naturalnym i kulturowym), w którym żyją. Sprawy związane z mieszkańcami i ich aktywnością nie mogą dominować nad potrzebą ochrony środowiska, jak również ochrona środowiska nie może być celem samym w sobie, nie uwzględniając potrzeb ludzi.
- Współpraca i zintegrowane działanie, rozwój lokalny może być skutecznie realizowany tylko dzięki efektywnej współpracy wszystkich zainteresowanych stron. Ważna jest szczególnie współpraca pomiędzy mieszkańcami i gminą. Istotne jest, aby układ współpracy był partnerski, bez dominacji, narzucania woli czy zastępowania w działaniach przez jedną ze stron.
- Konsultacje i zaangażowanie. W planowaniu i realizacji działań należy uwzględnić poglądy i oczekiwania tych, którzy żyją w danej miejscowości. Do realizacji rozwoju powinniśmy w pierwszej kolejności korzystać z zasobów lokalnych - zarówno ludzkich, jak i przyrodniczych, kulturowych, gospodarczych. W proces muszą być aktywnie włączone społeczności lokalne.

Powyższe zasady uwzględniają podstawowe założenia **zrównoważonego rozwoju** oraz **Agendy 21**.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Metody pracy.

Mieszkańcy wsi Sulików samodzielnie opracowali Plan Odnowy Miejscowości korzystając z pomocy ekspertów Lokalnej Grupy Działania oraz ekspertów zewnętrznych w zakresie metodyki i redakcji końcowej dokumentu.

Czym jest Plan Odnowy Miejscowości?

Plan Odnowy Miejscowości jest sposobem osiągnięcia wyznaczonych celów. Aby je osiągnąć, jest potrzeba konstruowania wizji i sposobów dojścia do niej. Oprócz typowych elementów planów, należy wziąć pod uwagę wartość środowiska, trwałość jego zasobów i ich ochronę, ponieważ to one wytyczają granice podejmowanych działań.

Po co miejscowości Plan Odnowy Miejscowości?

1. Tworzenie planu odnowy miejscowości pozwala mieszkańcom zaplanować przyszłość w perspektywie kilku lat, spojrzeć na miejscowość całościowo i jej obszary aktywności w powiązaniu ze sobą.
2. Plan Odnowy to dokument opisujący cele, drogi dojścia oraz proces uczestnictwa mieszkańców w przyszłości swojej miejscowości.
3. Aby można było ocenić postępy, korygować błędy, najlepszą formą jest zapisanie dokumentu w formie Planu, do którego mieszkańcy zawsze mogą wnieść swoje uwagi.
4. Budowanie planu umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowaniu swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga consensusu. Można go wypracować podczas otwartej dyskusji nad planem, z którym będą identyfikować się mieszkańcy miejscowości.
5. Plan to realistyczna ocena mocnych i słabych stron miejscowości, przyjrzenie się możliwościom, problemom, które mogą się pojawić w przyszłości.
6. Plan umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak środowisko, ludzie, teren, infrastruktura i środki finansowe. Zasoby te są zwykle ograniczone, dlatego też można zaplanować odpowiednie gospodarowanie nimi.
7. Plan – to instrument długofalowego zarządzania miejscowością. Wnosi elementy ciągłości i trwałości w poczynania władz gminy, niezależnie od zmieniających się układów społeczno-politycznych.

Do opracowania Planu Odnowy Wsi Rada Sołecka, Sołtys oraz władze Gminy zaprosiły wszystkich mieszkańców Sulikowa, wszystkich których zainteresowała problematyka. Nie

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

wszystkie osoby skorzystały z zaproszenia i możliwości pracy w grupach. Zajęcia odbywały się metodą warsztatową. Prowadzący moderator miał za zadanie, w czasie warsztatów przeprowadzić grupę przez kolejne etapy pracy, pomóc w redagowaniu wyników prac warsztatowych. Wszystkie zapisy w planie zostały samodzielnie wypracowane przez uczestników warsztatów, każdy zapis poddany był ogólnej dyskusji i przyjmowany przez wszystkich zgromadzonych.

W wyniku budowy planu odnowy miejscowości opracowaliśmy dokument w wersji pisanej oraz powstała grupa zaangażowana w rozwój wsi.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ORAZ PLANOWANE KIERUNKI JEJ ODNOWY.

Opis ogólny miejscowości.

Sulików to wieś w Polsce w województwie dolnośląskim, w powiecie zgorzeleckim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie jeleniogórskim. Miejscowość jest siedzibą gminy Sulików.

Sulików jest starą miejscowością położoną w dolinie Czerwonej Wody u stóp Góry Ognistej. Przez wiele stuleci cieszyła się ona prawami miejskimi, co stwierdzamy na podstawie układu zabudowy z centralnie położonym rynkiem. Na wschodnim skraju Sulikowa znajduje się Góra Zamkowa, na której w IX – XI w. stał słowiański gródek obronny. Sulików wzmiankowany był jako miasto w 1268, w XIX wieku ośrodek przemysłu tkackiego, w 1945 po przejściu przez Polskę traci prawa miejskie. Niemiecka nazwa *Schönberg*.

Planowane kierunki rozwoju miejscowości.

Celem planowanych inwestycji jest głównie poprawa estetyki wsi i bezpieczeństwa w Sulikowie. Ich osiągnięcie przyczyni się do rozwoju społeczno-kulturalnego miejscowości, podniesienia standardów życia, a tym samym zahamowania odpływu ludzi młodych.

Wizja odnowy wsi

Jak i gdzie chcemy żyć i mieszkać? Do czego zmierzamy?

Wizja zrównoważonej odnowy wsi przedstawiona została jako cel, do którego będzie się dążyć uwzględniając dobro środowiska przyrodniczego i potrzeby mieszkańców. Obraz wsi za 7 lat, który określa wygląd wsi, pożądane cechy środowiska przyrodniczego, aktywność gospodarczą, wieś funkcjonalną, wzrost poziom życia mieszkańców. Wizja przyszłości przygotowuje ramy, które pozwalają na wyznaczenie celów i sposobów realizacji w Planie Odnowy Miejscowości. Mieszkańcy Sulikowa mają swoje marzenia, planują przyszłość swoich rodzin i chcieliby osiągnąć cele, które sobie wyznaczyli. Przyjęcie 7 lat do okresu programowania pozwala na realne określenie potrzeb, ułożenie według priorytetów ważności działań, które przybliżają nas do wizji.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Hasłowa wizja odnowy wsi Sulików

„Sulików – Kraina Ciepłego Chleba pod Ognistą Górą zaprasza do poznania ciekawej historii i przyrody”

Wizja w ujęciu szczegółowym to bardziej rozwinięty obraz wsi:

Wygląd wsi:

- zadbane, ładna, dobra lokalizacja
- nie ma oczyszczalni ścieków
- zaniedbane rzeki i strumyki, zanieczyszczenia płynne odbierane przez kanalizację deszczową
- braki zagospodarowania terenów
- brak placu zabaw
- brak parku
- boisko sportowe zaniedbane
- chodniki istnieją w części wioski
- budynek Gminnego Ośrodka Kultury wymaga remontu, ubogo wyposażony
- szkoła w wysokim standardzie
- piękny Kościół – zadbane, cmentarz – w miarę zadbane
- drogi wąskie niebezpieczne i dziurawe
- przyroda – bogata, cenne przyrodnicze obiekty

Mieszkańcy i ich aktywności

- Głównie ludzie w wieku średnim
- Ludzie z wykształceniem średnim
- Aktywność mała

Aktywność gospodarcza -na terenie miejscowości znajdują się:

- dwa oddziały banków
- gospodarstwa rolne – najwięcej średnich pod względem powierzchni,
2 - gospodarstwa duże powyżej 300 ha, spółka Produkcji Rolnej, ogrodnictwo
- kopalnia bazaltu Radan Bazalt
- stacja benzynowa
- skład opału
- usługi krawieckie

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

- zakład fryzjerski
- usługi leśne
- producent lekkich betonów
- zakład kamieniarski
- stolarnia - produkcja schodów
- poczta
- sklepy spożywcze, przemysłowe, odzieżowe
- ośrodek zdrowia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- warsztat samochodowy
- solarium
- lecznica dla zwierząt

Cele rozwoju.

Co musimy zrobić?

Osiągnięcie celów to pokonanie problemów, barier, które przeszkadzają w realizacji wizji odnowy. Cele powinny być realizowane w całości, za to ponosimy wspólną odpowiedzialność. Podejmowanie działań prowadzi do trwałości zasobów środowiska przyrodniczego. Nasze cele powinny być mierzalne, konkretne, realne, osiągalne oraz określone czasowo. Realizacja doprowadzi nas do osiągnięcia wizji oraz satysfakcji z rozwoju miejscowości.

Wygląd wsi:

- Odrestaurowanie rynku poprzez zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego jako przestrzeni do wypoczynku i rekreacji
- Zachowanie i odrestaurowanie pomników, renowacja epitafiów przy kościele parafialnym
- Zagospodarowanie zalewów wodnych i rzeki, strumyków i rowów
- Wyremontowanie i wyposażenie budynku Gminnego Ośrodka Kultury
- Oświetlenie całej wsi
- Budowa wodociągów i kanalizacji
- Budowa placu zabaw dla dzieci i parku
- Remont stadionu sportowego
- Budowa chodników, przejść dla pieszych
- Nowe nawierzchnie asfaltowe dróg gminnych i wewnętrznych

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

- Nowe oznakowanie drogowe
- Zadbane obejścia gospodarstw domowych
- Pełna segregacja odpadów
- Budowa obwodnicy z kopalni bazaltu
- Rozwój sportu i rekreacji poprzez rozbudowę boisk wielofunkcyjnych i wzrost promocji miejscowego klubu piłki siatkowej „Korona” oraz piłki nożnej „Bazalt”
- Budowa domów jednorodzinnych
- Wzrost poziomu wykształcenia
- Rozwój organizacji pozarządowych i to w dużym stopniu.
- Budowa basenu i parku rozrywki, ścieżki rowerowej, odnowy biologicznej, kręgielnia
- Rozwój rolnictwa ekologicznego, promocja i dalszy rozwój gminy, małej przedsiębiorczości i agroturystyki.
- Powstanie zalewu na rzece „Czerwona Woda”.

Mieszkańcy i ich aktywność:

- Powrót ludzi z emigracji zarobkowej
- Powrót ludzi wykształconych
- Osoby aktywne udzielające się dla wsi
- Organizacja imprez plenerowych, wystaw twórczości artystycznej
- Organizacja imprez promujących wieś
- Działalność klubów sportowych: klub sportowy piłki nożnej Bazalt Sulików (dorośli, młodzież), klub sportowy piłki siatkowej „Korona” (młodzież),
- Działalność Gminnego Ośrodka Kultury: koła teatralne (dziecięce i młodzieżowe), zajęcia pozaszkolne - ognisko muzyczne, nauka gry na pianinie, akordeonie, grupa rowerowa (dziecięca i dorosła),
- Gminne Centrum Informacji – głównie dzieci i młodzież
- Działalność Parafialnego Chóru „Cantate Deo”
- Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Zawody strażackie

Turniej o Puchar Wójta – Siatkówka

Wojewódzkie i Diecezjalne dożynki 2009

Wojewódzkie i Diecezjalne dożynki 2009

Aktywność gospodarcza

- Powstaną gospodarstwa agroturystyczne
- Nowoczesne gospodarstwa rolne
- Nastąpi rozwój usług

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCA UJĘCIU STANU RZECZYWISTEGO

Położenie

Sulików to wieś w Polsce w województwie dolnośląskim, w powiecie zgorzeleckim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie jeleniogórskim. Miejscowość jest siedzibą gminy Sulików. Sulików jest starą miejscowością położoną w dolinie Czerwonej Wody u stóp Góry Ognistej.

Gmina Sulików leży przy południowo-zachodniej granicy Polski w woj. dolnośląskim, przy granicy z Czechami i w odległości ok. 10 km od granicy z Niemcami. Warunki klimatyczne gminy Sulików kształtują się dość korzystnie na tle warunków klimatycznych kraju. Dość długi okres wiosenno - letni i duży opad roczny stwarza korzystne warunki dla wegetacji roślin. Klimat jest także korzystny dla stałego pobytu ludności.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Obszar gminy Sulików znajduje się w obrębie Pogórza Izerskiego, które można podzielić na cztery części fizyczno-geograficzne: Wzgórza Zalipiańskie, Wysoczyznę Siekierczyńską, Obniżenie Zawidowa i Równinę Zgorzelecką. Najbardziej urozmaiconą rzeźbę terenu i najwyższe wysokości względne mają Wzgórza Zalipiańskie leżące w południowo-wschodniej części gminy Sulików (m. Miedziana, Bierna, Radzimów Górny). Najwyższym punktem jest szczyt Wyszyny (ponad 400 m n.p.m.). Druga, co do wysokości jest Góra Piekielna – 385 m n.p.m. Wzgórza rozcięte są doliną Czerwonej Wody i jej dopływów. Kształt dolin uzależniony jest od materiału, z jakiego zbudowane jest podłoże. Spotyka się doliny wciosowe z wysokimi skarpami oraz płaskie doliny nieckowate. Kształt doliny zmienia się na różnych jej odcinkach.

Środowisko przyrodnicze.

Sulików posiada zabytki w postaci starych drzew. W lasach występują ptaki chronione oraz zwierzęta. Bogata jest roślinność leśna i łąkowa oset dziewięć sił, konwalia majowa, przylaszczka itp.

Dziedzictwo kulturowe.

Najstarszy kościół w Sulikowie był drewniany ale już w 1234 roku funkcjonował jako parafialny. W 1524 roku Hans Frenzel, ówczesny właściciel miasteczka sprowadził na probostwo do Sulikowa wypędzonego ze Zgorzelca luterańskiego kaznodzieję Benedykta Fischera. Tym sposobem Sulików stał się pierwszą gminą luterańską w Łużycach Górnych. Obecny wygląd kościoła uzyskał po odbudowie w 1668 roku. Pracami budowlanymi kierował wówczas Hans Leonard z Żytawy. Bogata snycerka wyszła spod dłuta budziszyńskiego rzeźbiarza Daniela Richtera. Dzwony kościelne odlał znany zgorzelecki ludwisarz Abraham Sievert.

Od 1945 roku, wraz z napływem osiedleńców z kresów wschodnich, kościół pełni funkcję kościoła parafialnego parafii rzymsko-katolickiej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Sulikowie.

Kościół wpisany został do rejestru zabytków pod nr 1501, decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 25.01.1966 r.

Ogólna charakterystyka: konstrukcja ścian murowana, więźba dachowa drewniana, dach pokryty dachówką, wieża murowana z kopułą pokrytą blachą miedzianą.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Kościół parafialny

Wartym odnotowania jest fakt istnienia w Sulikowie drugiego kościoła wzniesionego w 1867r. dla sulikowskich katolików. Wpisany został do rejestru zabytków pod nr 944, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 11.09.1961r.

Kościół parafialny pomocniczy

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Najbardziej znanymi budynkami Sulikowa są mieszczkańskie drewniane domy z podcieniami o konstrukcji szachulcowej. Stanowią one przykład starego budownictwa małomiasteczkowego. Pierwotnie cały rynek otaczały podobne domy. Jeden z ocalałych położony od strony ul. Zgorzeleckiej nosi nazwę „Ostry Narożnik”. Wskutek częstych pożarów ciekawa drewniana zabudowa rynku uległa prawie całkowitemu zniszczeniu.

Dom zabytkowy „Ostry Narożnik”

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Plac Wolności widok z wieży kościelnej – zdjęcie z lat 30-tych XX wieku.

Sulików na pocztówce z 1903 roku

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Sulików na pocztówce z 1904 roku

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ.

Analiza SWOT, czyli na co musimy uważać, a na co możemy postawić.

Nie musieliśmy się zastanawiać czy są w naszej wsi jakieś mocne strony, bowiem jesteśmy ich świadomi. Problem był tylko taki, czy tak zostaną przez nas potraktowane abyśmy sami zrozumieli, że możemy je wykorzystać, planując odnowę naszej miejscowości. Szukaliśmy przede wszystkim szans w zmieniającym się wokół nas otoczeniu i przewidywalnej przyszłości, szans które by nam pomogły. Jednocześnie zdawaliśmy sobie sprawę, że dla pełnego obrazu i oszacowania możliwości musimy spojrzeć na siebie krytycznie i zobaczyć nasze słabe strony, które mogą nam utrudniać rozwój. Nasza wieś nie będzie nigdy samowystarczalna i zamknięta, bardzo chcemy wyjść do ludzi z naszymi propozycjami, należało więc też zdiagnozować i przeanalizować ewentualne zagrożenia z zewnątrz. Analiza SWOT była o tyle ważna, gdyż stawiając na mocne strony i w pełni wykorzystując szanse możemy skutecznie zmniejszać negatywne wpływy słabości i zagrożeń.

OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ WSI SULIKÓW ANALIZA (SWOT)

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
(dotyczą teraźniejszości, stanu obecnego - cechy, które wyróżniają wieś w sposób pozytywny w otoczeniu, coś na co możemy stawiać- fundament, który sprzyja odnowie)	(dotyczą stanu obecnego- cechy, które ograniczają sprawność i mogą blokować w przyszłości odnowę wsi, cechy, które należy przezwyciężyć)
<ul style="list-style-type: none">- położenie przygraniczne wsi- ludność: aktywna młodzież (kluby sportowe, straż pożarna mocna grupa młodzieży – Klub Korona, grupa rowerowa dziecięco – dorosła, koła teatralne dziecięce i młodzieżowe, zajęcia pozaszkolne muzyczne, nauka gry na pianinie- gminne centrum informacji – głównie dzieci i młodzież)- wykształcenie mieszkańców – stanowi dobry fundament do dalszego rozwoju wsi- nowo wybudowany budynek (gimnazjum, hala sportowa wraz kompleksem boisk)- miejsca pracy w Kopalni Radan Bazalt- współpraca z samorządem- współpraca między sołectwami- współpraca z partnerami zagranicznymi- miejscowość wysoce rozwojowa ok. 2000 tyś.	<ul style="list-style-type: none">- brak terenów inwestycyjnych (w pełni uzbrojonych)- brak kanalizacji- brak chodników- zły stan dróg- brak jednomyślnego działania- duża migracja młodzieży- niska skłonność rolników do zakładania gospodarstw agroturystycznych- niska skłonność mieszkańców do zakładania firm- zły stan materialny gospodarstw domowych- brak wcześniej istniejącego osobowego połączenia kolejowego ze stacji PKP

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

mieszkańców – duży odsetek dzieci i młodzieży - mała migracja mieszkańców w wieku emerytalnym - dobrze zorganizowany i pracujący Caritas, parafia - prężnie działający, chór „Cantate Deo”	
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
(dotyczą przyszłości wsi, np. realizacji planu odnowy, mogą wystąpić w samej wsi lub w jej otoczeniu, są to możliwości do wykorzystania)	(mogą wystąpić w przyszłości w samej wsi, bądź w jej otoczeniu, trudności, którym należy stawić czoła, odeprzeć, aby wieś mogła się odnawiać)
- zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturalnego, odtworzenie centrum miejscowości-ryнку - rozwój infrastruktury - budowa kanalizacji i budowa nowego wodociągu - termomodernizacja Gminnego Ośrodka Kultury - modernizacja boiska sportowego - modernizacja dróg i chodników - modernizacja oświetlenia ulicznego - wzrost świadomości ekologicznej - gotowość mieszkańców do dokształcania się	- migracja ludzi młodych - starzejące się społeczeństwo - ryzyko nie pozyskania środków finansowych - brak mieszkań socjalnych - brak organizacji pozarządowych - zagrożenie ekologiczne - brak nowych stanowisk pracy - zagrożenia wysokimi kosztami utrzymania przyszłej oczyszczalni ścieków - zagrożenia lokalnymi powodziami - zagrożenie pożarowe - zagrożenie komunikacji wywołane złym stanem dróg

Na co możemy postawić? Na co musimy uważać?

Czynniki sprzyjające odnowie to **symulatory rozwoju** tzn. te czynniki, które umożliwią naszej wsi realizację przyjętej wizji i celów planu. Są to czynniki, które wieś może wykorzystać w pobudzeniu własnego rozwoju, doprowadzeniu do odnowy. Należy do nich zaliczyć:

- Stymulowanie inicjatyw społecznych. Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności mieszkańców zarówno w zakresie inicjatyw własnych, jak i przedsięwzięć służących mieszkańcom (zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, opieka nad osobami znajdującymi się w trudnych warunkach).
- Wykorzystanie wiedzy i pomysłów lokalnej społeczności to budowanie rozwoju wsi, jej odnowa w oparciu o najcenniejszy zasób-potencjał ludzki. Dobra komunikacja to pierwszy warunek zmiany postaw mieszkańców, którzy są często nastawieni obojętnie, a nawet wrogo do działań samorządu.
- Wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy w promocji wsi, tworzenie dodatkowych miejsc pracy i przyciąganie inwestorów zewnętrznych.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

- Przygotowanie szczegółowych projektów do zapisanych celów, przedsięwzięć i zadań planu i staranie się o zewnętrzne fundusze na ich realizację.

Zastanawialiśmy się nad mocnymi i słabymi stronami naszej wsi, które znamy dzisiaj i które wpływają na nasze życie. Odnieśliśmy się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości i jaki mogą mieć wpływ na nasz rozwój. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse możemy skutecznie zmniejszać negatywny wpływ słabości i zagrożeń.

Problemy rozwoju miejscowości.

Wygląd wsi

1. Rynek wymagający renowacji i przywrócenia dawnej świetności kulturowej wraz, z modernizacją miejsca do rekreacji i wypoczynku w plenerze dla mieszkańców
2. Brak placu zabaw
3. Brak chodników, brak kanalizacji
4. Zaniedbane rowy odwadniające
5. Zły stan budynku Gminnego Ośrodka Kultury i brak wyposażenia

Mieszkańcy i ich aktywność

1. Małe zaangażowanie mieszkańców

Mieszkańcy i ich aktywność gospodarcza

1. Małe zaangażowanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych.
2. Niedostateczna informacja o pozyskiwaniu środków na działalność gospodarczą.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ I ICH SZACUNKOWY KOSZT.

Jednym ze źródeł finansowania realizacji Planu Odnowy Miejscowości jest Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2007 – 2013.

Z pomocy mogą skorzystać miejscowości, w których mieszka do 5 000 mieszkańców, położone w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich. Bezpośrednim odbiorcą pomocy i realizatorem przedsięwzięć może być gmina, gminna jednostka kultury, organizacja pozarządowa posiadająca status organizacji pożytku publicznego, kościoły oraz inne związki wyznaniowe. Przedsięwzięcia nie mogą mieć charakteru komercyjnego i muszą dotyczyć terenów i obiektów będących własnością gminy, skarbu państwa lub osoby prywatnej.

Przedmiotem naszych starań, będą zadania, które wynikają z potrzeb sulikowskiej społeczności. Prace będą miały na celu zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych lokalnej społeczności oraz rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, a także zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi Sulików. Modernizacja miejsca do rekreacji i wypoczynku w plenerze, to centrum miejscowości - rynek, pozwoli turystom i mieszkańcom poznać walory historyczne miejscowości. Mieszkańcy będą mieli możliwość spotkań i integrowania się do wspólnych działań i realizacji pomysłów.

Co będziemy robić?	Ile to będzie kosztowało?	Czas realizacji	Kto nam pomoże?
Modernizacja miejsca do rekreacji i wypoczynku w plenerze	650 000	2011-2012	Urząd Gminy, Rada Sołecka, Stowarzyszenie LGD, Unia Europejska, Urząd Marszałkowski
Plac zabaw	160 000	2010-2011	Urząd Gminy, Rada Sołecka, Stowarzyszenie LGD, Unia Europejska, Urząd Marszałkowski
Boisko wielofunkcyjne	750 000	2011-2014	Urząd Gminy, Rada Sołecka, Unia Europejska, Urząd Marszałkowski
Remont i modernizacja GOK	2 000 000	2010-2012	Urząd Gminy, Rada Sołecka, Stowarzyszenie LGD, Unia Europejska, Urząd Marszałkowski
Basen	6 000 000	2012-2015	Urząd Gminy, Unia

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

			Europejska, Urząd Marszałkowski
Drogi	10 000 000	2010-2017	Urząd Gminy, Rada Sołecka, Powiat, Unia Europejska, Urząd Marszałkowski
Trasa rowerowa	1 000 000	2010-2017	Urząd Gminy, Rada Sołecka, Unia Europejska, Urząd Marszałkowski
Imprezy: - Ferie oraz półkolonie dla dzieci, - dożynki, festiwal - rajd rowerowy - wyścig rowerowy - turnieje siatkarskie i piłkarskie - Dzień Dziecka, - koncerty myzyczne, - występ teatralny grupy dziecięcej	100 000 rocznie	coroczny cykl imprezowy	Urząd Gminy, Rada Sołecka, Stowarzyszenie LGD, Unia Europejska, Urząd Marszałkowski

Poprzez budowę placu zabaw oraz boiska do piłki plażowej stworzy się miejsce spotkań dzieci i młodzieży, będzie to dla tej grupy mieszkańców zachęta i mobilizacja do uprawiania sportów. Ze względu na atrakcyjne położenie geograficzne i zasoby przyrodnicze Sulików jest miejscowością idealną jeśli chodzi o rozwój turystyki. Stworzenie w Sulikowie odpowiedniej bazy turystycznej wraz z miejscami noclegowymi, rozwiniętą gastronomią, spowoduje poprawę życia mieszkańców, nowe możliwości zarobkowania a co za tym idzie powrót w te malownicze tereny młodzieży, która pomoże w dalszym rozwoju wsi. W tym celu niezbędny jest również remont infrastruktury miejscowości począwszy od budowy nowego wodociągu, budowy kanalizacji, remontów dróg oraz budowie i modernizacji oświetlenia.

REALIZACJA PLANU

Zasady realizacji planu.

- Plan stanowi drogę, po której będziemy razem szli i osiągnęli kolejne cele rozwoju naszej miejscowości.
- Ważnymi uczestnikami realizacji Planu jesteśmy my jako mieszkańcy. Osiągnięcie kolejnych celów w dużej mierze będzie uzależnione od naszej aktywności osobistej.
- Bardzo istotne będą działania organizacji pozarządowych, w których sami będziemy działali lub, które zachęcimy do współpracy.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

- Urząd Gminy będzie aktywnym ośrodkiem pobudzającym i wspierającym realizację naszego Planu.
- W celu aktywnego włączenia nas jako mieszkańców do realizacji przedsięwzięć, Rada Sołecka włączy się do opracowania programu współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a samorządem. W programie zostaną określone formy i metody współpracy, zasady wymiany informacji, wspierania działań organizacji pozarządowych.
- Coroczne spotkania związane z oceną realizacji Planu będą również służyły do planowania działań na najbliższy rok. Na spotkanie my mieszkańcy zaprosimy wszystkich, którzy chcą i mogą nam pomóc, a zwłaszcza organizacje pozarządowe, władze gminy, sąsiadów z zaprzyjaźnionych miejscowości.
- Wspólnie z innymi miejscowościami z gminy i z Pogorza Izerskiego opracujemy zasady wymiany doświadczeń i wspólnego działania dla jeszcze bardziej efektywnego realizowania Planu.
- Władze gminy będą uczestniczyły w spotkaniach organizowanych przez sołectwo, organizacje pozarządowe i aktywne grupy mieszkańców. Spotkania będą zwoływane przez bezpośrednio zainteresowane grupy, a ich tematem będą wspólne działania związane z realizacją Planu.

Sposoby monitorowania, oceny i aktualizacji planu.

- Monitorowanie będzie organizował i nadzorował Wójt przy współpracy z sołtysem.
- Monitorowane będą podstawowe zadania i przedsięwzięcia związane z realizacją Planu.
- Wyniki monitorowania będą przedmiotem corocznych sprawozdań z postępu realizacji Planu, składanego Radzie Gminy i na zebraniu otwartym w miejscowości.
- Zarówno Rada jak i mieszkańcy ocenią realizację Planu, dokonają również identyfikacji słabych i mocnych stron realizacji Planu.
- Mieszkańcy, będą aktualizowali plan metodą uspołecznioną zgodnie z metodą przyjętą przy jego opracowaniu po pierwszym roku realizacji planu, potem co dwa lata.
- Inicjatorem aktualizacji będzie Rada Sołecka przy współpracy Wójta i Rady Gminy.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SULIKÓW

Komunikacja społeczna.

- Wójt i sołtys jako główni animatorzy realizacji Planu, będą systematycznie informowali opinię publiczną o działaniach związanych z realizowanymi przedsięwzięciami. W tym celu ustalą między sobą zasady przekazywania informacji o podejmowanych działaniach.
- Główną formą informowania będzie lokalna prasa, telewizja i Internet.
- Komunikaty będą kierowane do mieszkańców miejscowości i gminy (informacja wewnętrzna) jak również do odbiorców regionalnych i ogólnokrajowych (informacja zewnętrzna).
- Największy nacisk zostanie położony na informacje skierowane do odbiorców lokalnych.
- W przekazywaniu informacji do mieszkańców zostaną wykorzystane również środki przekazu zwyczajowo przyjęte w gminie (tablica ogłoszeń, informowanie na spotkaniach, informacja przekazywana przez sołtysów, itp.).
- Radni, mieszkańcy, zainteresowane osoby i podmioty będą miały bieżący dostęp do informacji o realizacji Planu. Ograniczeniem będą tylko przepisy prawa, określające zasady udostępniania informacji przez Urząd Gminy.

Literatura:

1. Waldemar Bena. „Górne Łużyce” - Zgorzelec 2005